

ŞİRKETLERİN BANKALARDA AÇTIKLARI ALTIN GİBİ KIYMETLİ MADEN MEVDUAT HESAPLARININ GEÇİCİ VERGİ VE YIL SONU DEĞERLEMESİ

Merve ŞİMŞEK

AK DENETİM SMMM LTD.ŞTİ

GİRİŞ

26 Temmuz 1995 tarihinde borsanın açılmasıyla birlikte faaliyete geçen ilk piyasa olan “Altın Piyasası”, üye kuruluşlar tarafından yurt dışından ithal edilen altının tam rekabet şartlarında alım satımının yapıldığı organize bir piyasadır. Yapılan yasal düzenlemeler sonucu gümüş ve platinin 9 Temmuz 1999 tarihinden itibaren borsa bünyesinde işlem görmeye başlamasıyla “Altın Piyasası” fiili olarak kıymetli madenlerin işlem gördüğü bir piyasa konumuna gelmiş ve Kıymetli Madenler Piyasası adını almıştır.

Kıymetli Madenler Piyasası’nda standart, standart dışı ve cevherden üretim; altın, gümüş, platin ve paladyum üzerine spot (aynı gün) ve 120 takvim gününe kadar valörlü işlemler gerçekleştirilmektedir. Kıymetli Madenler Piyasası, piyasanın işletilmesinin yanı sıra ‘Piyasanın Gelişimi’ başlıklı bölümde bahsedilen kıymetli madenlere ilişkin mevzuattan kaynaklanan bazı görevleri de yerine getirmektedir.¹

Günümüzde olumsuz olarak etkilenen ekonomi çalkantı halde ilerlemektedir. Gerek kıymetli madenler gerek borsa olarak süreçler hızlı bir değişiklik göstermiştir. Değişen bu süreçte son yılların karşılaştırmalarını, mevcut durumların değerlendirilmesini, durum analizlerinin yapılarak geçici vergi ve yıl sonu değerlemesiyle ilgili araştırmaları içermektedir.

KIYMETLİ MADENLER PİYASASI

İstanbul Altın Borsası (İAB), son yıllarda kazandığı ivme ile hızla büyümekte olan altın sektörü ile finans sektörü arasında köprü görevini üstlenmenin yanı sıra sektörün uluslararası rekabete açılmasına da aktif rolü ile de önemli bir işlevi yerine getirmektedir. İAB' nin açılışından günümüze kadar gelinen süreç içerisinde, kıymetli madenlerin dünya piyasalarına paralel şartlarda işlem gördüğü bir piyasa ortamının yaratılmasının yanında altın sektörünün kurumsallaşması, uluslararası rekabete açılması, en önemli ihracat kalemlerinden birisi durumuna gelmesi ve kıymetli madenlere dayalı finansal ürünlerin oluşturulması yönünde önemli mesafeler alınmıştır. 26 Temmuz 1995 tarihinde borsanın açılmasıyla birlikte faaliyete geçen Altın Piyasası, üye kuruluşlar tarafından yurtdışından ithal edilen altının tam rekabet şartlarında alım satımının yapıldığı organize bir piyasadır. Yapılan yasal düzenlemeler sonucu gümüş ve platinin 9 Temmuz 1999 tarihinden itibaren borsa bünyesinde işlem görmeye başlamasıyla Altın Piyasası fiili olarak kıymetli madenlerin işlem gördüğü bir piyasa konumuna gelmiştir.

DÜNYA’DA ALTIN

Çin, dünya maden üretiminin büyük üreticilerindedir. Ancak, hükümetin uyguladığı sıkı çevre politikalarından dolayı Çin’de maden üretim hızı düşmektedir. Örneğin, altın madenlerinde siyanür kullanımı üzerine katı kurallar getirmesi, üretimi zorlamıştır.

Avustralya, yıllık 310 tonluk altın üretimi ile dünyanın en çok altın çıkaran ikinci ülkesi konumundadır. Avustralya 2018’de üretimini %6 artarak üst üste altı yıllık üretim artışı açıklanmıştır.

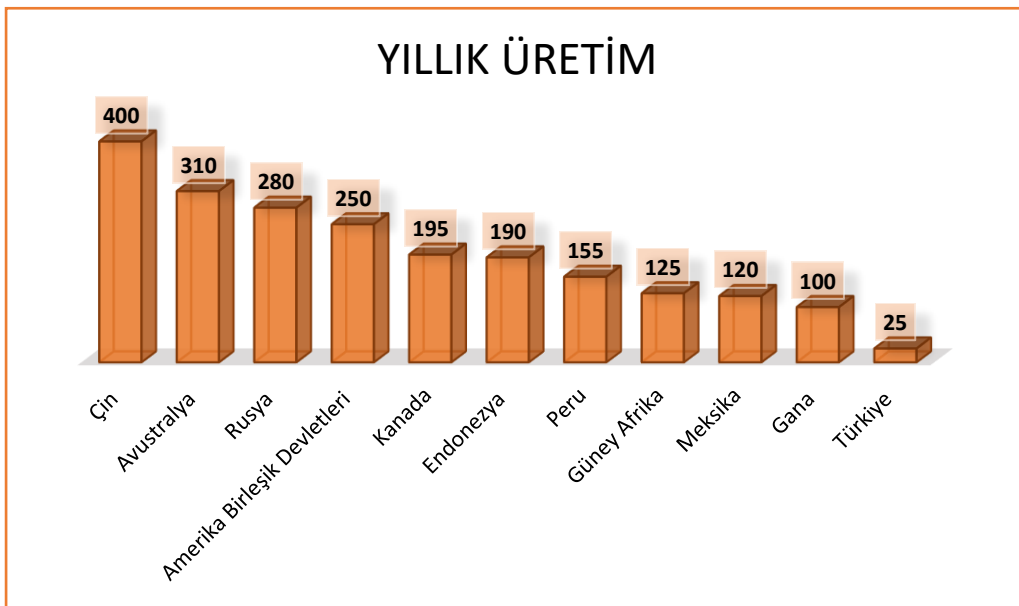
¹ Mustafa Canbaz ve Mustafa Suner, “Bankalarda Altın Karşılığı Açılan Mevduat Ve Kredi Hesapları İle Bazı Cari İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi”, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4/3 (2019): 3

Rusya dünyada en çok kara parçasına sahip olan ülkelerden biridir ve en çok altın çıkaran ülkelerden birisi olması şaşırtıcı değildir.

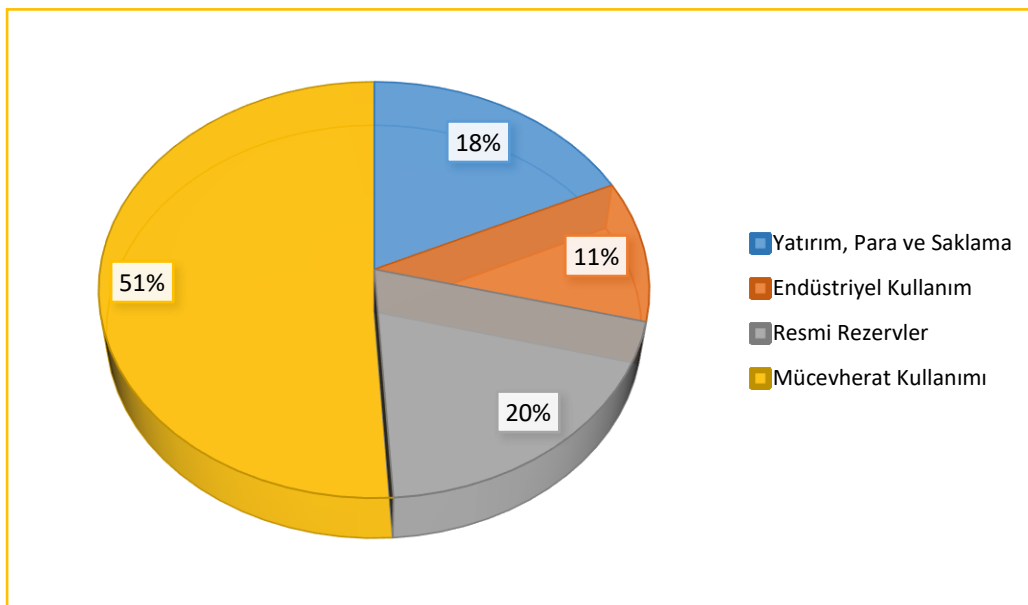
Rus hükümeti, yerel olarak üretilen tüm altının üçte ikisini satın alıyor. Rus devleti rezervlerinde 900 tonun üzerinde altın bulunmaktadır. Rusya yılda 280 ton civarı altın çıkarmaktadır.

Amerika'da altın üretimi, 2018'de %10 oranında artarak art arda beşinci büyümesini gerçekleştirdi. Amerika 250 ton altın üretimi ile dünyanın en büyük 4. altın üreticisi konumundadır. Kanada, yılda 195 ton altınla dünyanın beşinci en büyük altın üreticisidir. Kanada'da üretilen altının büyük bir kısmı madencilik yan ürünü olarak toplanmaktadır. Kanada da altın üretimini arttıran ülkeler arasındadır. Türkiye'de yıllık toplam altın üretimi 25 ton civarındadır.

GRAFİK 1: ÜLKE BAZINDA ALTIN TON ÜRETİMİ

GRAFİK 2: ALTIN KULLANIM ALANLARI

TÜRKİYE'DE ALTIN

Türk insanı için altının apayrı bir yeri ve önemi vardır. Anadolu topraklarında var olmuş tüm medeniyet ve topluluklar tarih boyunca altına ilgi duymuş ve yaşamın önemli bir ögesi haline getirmişlerdir. Diğer yatırım araçlarının gelişmediği ya da ulaşılabilir olmadığı 1980'li yıllara kadar altın Türk halkı için en önde gelen yatırım aracı olmuştur. Yakın zamana kadar enflasyona karşı koruyan farklı tasarruf araçlarının olmaması ve sosyal güvenlik sisteminin gelişmemiş olması nedeniyle altının bir tasarruf ve sosyal güvence aracı olarak talep edildiğini gözlemlemekteyiz.

Aşağıdaki tablo da incelendiğinde kıymetli maden hesaplarında son dönemlerde belirgin bir değişim yaşandığı gözlemlenmektedir. Kıymetli maden hesaplarında %111'lik artışın yaşanması, hisse senetlerinde %35,50 oranında azalışın oluşması piyasa şartlarında olumsuz gelişmelerin ortaya çıkmasının en önemli göstergesidir. Yine yatırımcılar repo ve yatırım fonlarına yatırım yapma tercihlerini değiştirmişlerdir. Global yatırım talebi altın olduğu için riski fazla sevmeyen Türk yatırımcısını bu alana analize etmiştir. Yurtiçi yatırımcı belirsizlik dönemlerinde tercihini güvenli liman olarak gördüğü altından yana kullanmıştır. Yatırımcı bu yatırımı ile aynı zamanda çifte bir yatırım yaptığını düşünmektedir.

Birincisi uluslararası piyasalarda yaşanan olumsuz gelişmeler ve global resesyon sürecinde diğer finansal enstrümanlara güven duymaması ve altını yatırım aracı olarak uygun görmesi, ikincisi ise altın fiyatının TL olarak hesaplanmasında Amerikan Doları'nın çarpan etkisi olması sebebi ile dolaylı olarak dövize yatırım yaptığını düşünmesidir. Böylece yatırımcı Türk Lirası'nda yaşanabilecek değer kaybını ortadan kaldırmış olacaktır.²

TABLO: TÜRKİYE'DE YATIRIM TERCİHLERİ

MİLYAR TL	2020	2019	2018	2020-2019 DEĞİŞİM %	2019-2018 DEĞİŞİM %
TL MEVDUAT	1.351	1.259	1.042	7%	17%
DTH	1.323	1.225	953	7%	22%
DEVLET TAHVİLİ	461	428	318	7%	26%
EUROBOND	167	143	115	14%	20%
SUKUK	68	26	14	62%	46%
REPO	194	154	97	21%	37%
KIYMETLİ MADEN HESAPLARI	122	82	41	33%	50%
TOPLAM	3.686	3.317	2.580	151%	218%

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektörü Genel Göstergeleri

² Serpil Tuncer, Murat Arslan, Birnigar Yoleri ve İbrahim Ünal, "Türkiye ve Dünyada Altın", Fizibilite Etütleri Başkanlığı, (2016), 15.

KIYMETLİ MADENLERİN (ALTIN, GÜMÜŞ, PLATİN) V.U.K' A GÖRE DEĞERLENMESİ

Bankalardaki Kıymetli Maden Hesabının İşleyişi

Bankalar yönetmeliğin 5. maddesi uyarınca, alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları varlıkları edinme gününden itibaren üç yıl içinde elden çıkarmak zorundadır.

Bankalar 24 ayar altının miktarı karşılığı gram olarak müşteri adına vadeli veya vadesiz altın depo hesabı açmakta ve müşteriye verdiği hesap cüzdanında ise teslim ettiği altının Türk Lirası bedeli yerine yalnızca grama yer vermektedirler. Ayrıca, altın fonu, altın çeki vb. adlarla açılan hesaplarla da altın yatırımcılarının tasarruf eğilimini güvenli yatırım yeri bankacılık sistemine çekmektedirler.

Bankalar vadesiz altın depo hesabı müşterilerine faiz ödememekte, bazı bankalar ise 1 yıl vadeli altın depo hesabı açtıran müşterilerine yılda %1 oranında altın faizi ödemektedirler. Kıymetli maden (altın, gümüş, platin) hesabı olan müşteri bankaya başvurarak hesabında bulunan altınları o günkü alış fiyatından bozdurarak TL cinsinden karşılığını nakit olarak bankadan tahsil edebilmektedir.³

Bankalarda Kıymetli Maden Hesabı Bulunan Mükelleflerin Sorumlulukları

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 258–mük.298. maddelerinde değerlendirme hükümlerine yer verilmiş olup, değerlendirme; vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili olarak iktisadi kıymetlerin vergi kanunlarında gösterilen gün ve zamanlarda haiz oldukları kıymetler esas alınarak her biri tek başına teamülen aynı cinsten sayılanların toplu olarak takdir ve tespit edilmesi olarak tanımlanmıştır.

V.U.K 261. ve takip eden maddelerinde ise iktisadi kıymetlerin değerlendirme ölçüleri aşağıdaki şekilde sıralanmış ve tanımlanmıştır;

1. Maliyet bedeli; iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması amacıyla yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilumum giderlerin toplamını ifade eder.

2. Borsa rayici; gerek menkul kıymetler ve kambiyo borsasına, gerekse ticaret borsalarına kayıtlı olan iktisadi kıymetlerin değerlemeden evvelki son muamele gününde borsadaki muamelelerin ortalama değerlerini ifade eder.

Normal temevvüçler dışında fiyatlarda bariz kararsızlıklar görülen hallerde, son muamele günü yerine değerlemeye takaddüm eden 30 gün içindeki ortalama rayici esas olarak aldirmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

3. Tasarruf değeri; bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değerdir

4. Mukayyet değeri; bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeridir.

5. İtibari değeri; bir iktisadi kıymetin her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değerlerdir

³ İsmail Dülger, “Kıymetli Madenlerin (Altın,Gümüş,Platin) Ve Bankalardan Altın Karşılığı Alınan Kredilerin V.U.K'a Göre Değerlenmesi” (2012), 5.

6. Vergi değeri; bina ve arazinin emlak vergisi kanununun 29. maddesi göre tespit edilen değeridir.

7. Rayiç bedel; bir iktisadi kıymetin değerlendirme günündeki normal alım satım değeridir.

8. Emsal bedel; gerçek bedeli olmayan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın, değerlendirme gününde satılması halinde emseline nazaran haiz olacağı değerdir.

Kıymetli Madenleri (Altın, Gümüş, Platin) Değerleme:

V.U.K 279. maddesinde Menkul Kıymetler 'in değerlendirilmesine ilişkin olarak,

Hisse senetleri ile fon portföyünün en az %51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde oluşturduğu anlaşılırsa değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dâhil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır. Ancak, borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kar ve zararına bağlı olarak doğan ve değerlendirme günü itibarıyla hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetlerin alış bedeli ile değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır.

V.U.K 289. maddesinde değerlemeye ilişkin özel haller belirlenmiştir. Buna göre;

Bu bölümde yazılı olmayan veyahut yazılı olup da kendi ölçüleriyle değerlendirilmesine imkân bulunmayan iktisadi kıymetlerden bina ve arazi vergi değerleriyle, diğerleri, varsa borsa rayici, yoksa mukayyet değerleri, o da yoksa emsal bedeliyle değerlendirilir.

İşletmeler geçici vergi dönemlerinde ve hesap dönemi sonlarında işletmelerinde bulundukları iktisadi kıymetleri Vergi Usul Kanunu'nun değerlendirme hükümleri uyarınca da değerlendirilerek vergi matrahını tespit edilmesinde kullanılmaktadırlar. Faaliyetleri altın alım satımı olmayan işletmelerin dönem sonu bilançosunda sattığı emtia karşılığı müşterilerinden aldığı altınlar, yatırım amaçlı alışları veya bankalarda altın hesapları bulunabilmektedir. Söz konusu iktisadi kıymetler yatırım amaçlı olduklarından değerlemeye tabi tutulmaları gerekmektedir.

Kıymetli maden alım satımı (altın, platin, gümüş) ticareti yapan işletmeler için altın emtia olarak değerlendirilirken; altın ticareti ile uğraşmayan işletmeler için emtia değil bir yatırım aracı olarak kabul edilmektedir.

İstanbul Altın Borsası:

Ülkemizde, Sermaye Piyasası Kanunu'nun 40/A maddesi hükmüne dayanılarak çıkarılan Kıymetli Madenler Borsaları' nın Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik 3/4/1993 tarihli ve 21541 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 30.06.1999 tarihli ve 23741 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 11/12/1998 tarihli ve 98/12217 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Türk Parası Kıymetini Koruma hakkında 32 Sayılı Karar'da Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Kıymetli Madenler Borsaları' nın Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik uyarınca kıymetli madenlerin işlem göreceği İstanbul Altın Borsası'nın kuruluş ve çalışma esas ve kurallarını belirlemektedir.

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nca altın karşılığı bankalardan alınan altın kredisinin dönem sonu veya geri ödeme tarihinde baz alınacak değerlendirme ölçüsüne ilişkin verdiği 22/03/2012 tarih ve 1119 sayılı özeldesi özetle aşağıdaki gibidir.

"İlgide kayıtlı özeldesi talep formunuzda, kıymetli maden rafinasyonu ve alım-satımı yaptığınız, dönemler itibariyle bankalardan altın kredisi kullandığınız, altın kredisini muhasebe kayıtlarınıza intikal ettirirken kredi kullanım günündeki İstanbul Altın Borsası altın fiyatını temel aldığınız belirtilerek, kullanılan altın kredisinin dönem sonu veya geri ödeme tarihinde baz alınacak değerlendirme ölçüsünün ne olacağı hususunda görüş talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 262. maddesinde, "Maliyet bedeli, iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilumum giderlerin toplamını ifade eder." hükmüne yer verilmiş olup anılan Kanunun 274. maddesinde, emtianın, maliyet bedeliyle değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Kanunun 265. maddesinde, "Mukayyet değer, bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeridir.", 285. maddesinde, "Borçlar mukayyet değerleriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır." hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan kanunun 289. maddesinde ise, değerlendirme esasları bölümünde yazılı olmayan veyahut yazılı olup da kendi ölçüleriyle değerlendirilmesine imkân bulunmayan iktisadi kıymetlerden bina ve arazinin vergi değerleriyle, diğerlerinin ise, varsa borsa rayici, yoksa mukayyet değerleri, o da yoksa emsal bedeliyle değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, Vergi Usul Kanunu'nda aynı bir borç niteliğinde bulunan altın kredisinin değerlemesi konusunda özel bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, Mezkûr Kanunun 289. maddesine göre değerlendirme yapılabilmesi, kendi ölçüsüyle değerlendirilmesine imkân bulunmaması halinde söz konusu olacaktır. Ancak, altın kredisi işletme açısından bir borç niteliği taşıdığından değerlendirme ölçüsü olarak borçlar için belirlenen ölçünün kullanılması ve anılan kanunun 285. maddesi uyarınca mukayyet değerle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2008-32/35 No.lu Tebliğin 8. maddesinde, "Bankalar depo hesapları karşılığı altın, gümüş veya platin ile satın aldıkları altın, gümüş veya platinin teslimi suretiyle, yurtiçinde veya yurtdışında yerleşik gerçek veya tüzel kişi müşterilerine bankacılık mevzuatı dâhilinde altın, gümüş veya platin kredisi kullandırabilirler. Altın, gümüş veya platin kredisi uygulamasında miktar, bu Tebliğin 5. maddesinde belirtilen usule göre tespit edilir.", 9. maddesinde, "Altın, gümüş veya platin kredisi hesaplarına bankalarca tespit edilecek oranlar üzerinden tahakkuk ettirilecek faizler, altın, gümüş veya platin olarak hesaplarda izlenir. Bu kredi hesapları, müşteriler tarafından altın, gümüş veya platin teslimi suretiyle veya banka ile müşteri arasında varılacak anlaşmaya göre Türk Lirası veya döviz geri ödemesi yapılarak kapatılabilir.", 10 uncu maddesinde, "Altın, gümüş veya platin alışı ve satış fiyatları bankalarca, serbestçe tespit edilir." hükümlerine yer verilmiştir.

Mükelleflerin kıymetli maden kredisi kullanmaları durumunda ise yukarıda yer alan özeldesi de belirtildiği şekilde;

-Bankalar altın alış ve satış fiyatlarını serbestçe belirleyebildikleri için, altının İstanbul Altın Borsası'ndaki değerinin değil, krediyi kullandıran bankanın altın kredisi için tespit etmiş olduğu satış fiyatının esas alınması,

-Bankadan alınan altın kredisi, kredi sözleşmesine dayanan bir borç niteliği taşıdığından mukayyet değerle değerlendirilmesi, geçici vergi dönemi ve hesap dönemi sonundaki dönem için altın olarak hesaplanan faizin de mukayyet değere eklenmesi,

-Kredinin geri ödemesi sırasında mukayyet değerle geri ödeme tarihinde bankanın hesapladığı değer arasındaki farkın, gelir veya gider hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Faaliyetleri kıymetli maden altın, gümüş, platin ticareti olan mükelleflerin stoklarını maliyet bedeli ile değerlemeleri, kredi olarak alınan altının, işletme için emtia niteliğinde olması sebebiyle geçici vergi dönemi sonları itibarıyla stokta bulunan fiziki altın mevcudunun maliyet bedeli ile değerlendirilmesi ve satılmadığı sürece gelir veya gider hesaplarını etkilemeyeceği, söz konusu mükelleflerin VUK 298. maddesinin 9 numaralı bendine göre enflasyon düzeltmesine tabi oldukları için dönem sonlarında mevcut emtialarını ve kredi olarak alınıp aktiflerinde buldukları kıymetli maden altın, gümüş, platin enflasyon düzeltmesine tabi tutmaları gerekmektedir.⁴

SONUÇ

Her döviz işleme alındığında kur değerlemesi yapılır. Geçici vergi dönem sonunda kalan bakiyeler değerlendirilir. Bankada açılan kıymetli maden (altın) mevduat hesabı, mevduat sözleşmesine dayanan bir alacak niteliği taşıdığından 213 sayılı Kanununun 281. maddesi uyarınca mukayyet değerle değerlendirilmesi, mevduatın geri ödenmesi sırasında mukayyet değerle geri ödeme tarihinde bankanın hesapladığı değer arasındaki farkın, gelir veya gider hesaplarına intikal ettirilmesi, gerekmektedir. "Mukayyet Değer" (Kayıtlı Değer): Bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında görülen değeridir. Diğer bir ifade ile iktisadi kıymetin aktifte ki değeridir denilebilmektedir. Altın, gümüş, platin gibi kıymetli madenlerin değerlendirilmesi vergi dönemlerinde yapılmaz. Değerleme işleminin gerçekleştirilmesi için satış yapılması (bozdurulması) gerekmektedir. Oluşan aradaki farklar ise; alınan tarihte ki fiyat ile satış yapılan tarihte ki farkı olumluysa 649- Diğer Olağan Gelir ve Karlar, olumsuz olması durumunda ise 659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar hesabında izlenmelidir.

⁴ Dülger, "Kıymetli Madenlerin (Altın,Gümüş,Platin) ve Bankalardan Altın Karşılığı Alınan Kredilerin V.U.K'a Göre Değerlenmesi" (2012), 8

KAYNAKÇA

- 1- 01.11.2006 tarih ve 26333 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan BDDK Yönetmeliği.
- 2- 22.03.2012 tarih ve 1119 sayılı İst. V.D. Başk. Özelgesi
- 3- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
- 4- Canbaz Mustafa ve Suner Mustafa, "Bankalarda Altın Karşılığı Açılan Mevduat Ve Kredi Hesapları İle Bazı Cari İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi", Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4/3 (2019)
- 5- Dülger İsmail, "Kıymetli Madenlerin (Altın,Gümüş,Platin) Ve Bankalardan Altın Karşılığı Alınan Kredilerin V.U.K'a Göre Değerlenmesi" (2012)
- 6- <https://borsaistanbul.com/tr/sayfa/141/kiymetli-madenler-ve-kiymetli-taslar-piyasasi>
- 7-Özyörük Evşen, "Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nda Altın ve Yabancı Para Değerlemesi ve Oluşan Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi", Uzmanlık Yeterlilik Tezi, (2005), Ankara.
- 8- Topcu Ayhan, "Altın Fiyatlatlarını Etkileyen Faktörler", Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu, (2010).
- 9- Tuncer Serpil, Arslan Murat, Yoleri Birnigar ve Ünal İbrahim, "Türkiye ve Dünyada Altın", Fizibilite Etütleri Başkanlığı, (2016)
- 10- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2008-32/35 No.lu Tebliğ.
- 11- www.spk.gov.tr
- 12- www.muhasebetr.com